

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági, ipar-kereskedelmi és nevelészeti hetilap.

TÖBB EGYLET KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár:

Egy évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.
Egyenlő szám ára 10 kr.

Megjelenik minden vasárnapon.

Szerkesztőség:

a táblaház iskola-utcai részében.
Köziratok, levelek s egyéb a lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Kiadó iroda: városkör 81. sz. a nyomdában.

Előfizetési pénzek és reklamációk a kiadóhivatalhoz (Feigl Gyula) intézendők.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

Nemzeti eszme.

[A—a] E szók jelentik a jövő Magyarország hatalmasságát, virágzását.

Vegyük kezünkbe a világtörténelmet. Látunk századot század után letűnni, népeket hullámsani, nemzeteket fejlődni, hatalmassá lenni. Látjuk a hatalmas nemzeteket egymás után elenyészni. Mi volt oka enyészésüknek? Az, hogy leverkeztek nemzeti jellegüket. Megtagadták azt a közös, rokon vonást, mely őket egységes népek tüntette fel, széttepték azokat a szálakat, melyek őket egygyé fűzték. Közeledtek ahhoz, hogy eldobják a haza fogalmát és helyébe léptessék az általánost, a világpolgáriasságot; és ekkor elkezdnek bomlásnak indulni, mert többé niucs az a kapocs, mely őket egymáshoz fűzte. Lassan, hangtalan tűnnek el, vagy beleolvadnak erőteljesebb, életrevalóbb nemzetek kebelébe. Ez sorsa minden nemzetnek, mely megtagadja önmagát az által, hogy eldobja magától a nemzeti eszmét.

Minden népnek igazolnia kell létjogát. Amely népet nem lelkesítenek nemzeti eszmék, annak nincs létjoga a fennállásra, annak perczei meg vannak számlálva. Ennek propagálása teszi hatalmassá a népet. Mily hatalmas nemzet az angol, a franczia, a német, melyek például szolgálnak arra, miképpen kell egy népnek megállnia helyét. Nekünk fölösleges idegen példákra utalnunk. Itt van a mi multunk; oly tündöklő példa, mely dicsőségével beragyogja a jelent és nem engedi reményünket elveszíteni a jövő iránt. Pedig a magyar nemzet multja nem egyéb, mint küzdelem

lételeért és alkotmányáért. Ha az utóbbi három században nem élt volna benne a nemzeti eszme: régen, mint szerény tartomány elmélkedhetnék régi dicsőségéről, elvett alkotmányáról. De a nemzeti eszme lángja nem aludt ki, bárhogyan iparkodtak is kioltani. Az önvédelmi harcok felémészték erejét, tehát a teljes passzivitásra kellett szoritkoznia: de a hatalmas autokraták pénze, ígérete, mosolya nem csábította el soha; a neki mutatott fénytől soha meg nem káprázott a magyar. Tudta, hogy az csak csalóka lidércfény, mely az alkotmányos jogok csorbulásához, megnyirbálásához vezet. Tudta, hogy számára csalétket tartogatnak, azért óvakodott annyira. De azért a nemzeti eszmétől nem tántorodott el soha. Volt idő, mikor a nemzet kifáradt a küzdésben és kimerülésében halálosnak tetsző lethargiába szenderült: de nem vetkezte le ebben sem a nemzeti eszmét. Midőn erre törtek: felébredt és megmutatta rettenetes erejét. Csak az alkotmányos népeknél megyen ez úgy.

És ma mit látunk? Látjuk egyfelől diadalmasan kiemelkedni a nemzeti eszmét az ellene intézett támadások alól olyanok vezérlete alatt, kik érte önzetlenül küzdenek nemes fegyverekkel. A diadal is méltó fegyvereikhez. De látjuk másfelől azok taborát, kik iránta közönyvel viseltetnek, kik szintelenül, kopott elvekben bizva, számitáson kívül helyezik, vagy pláne negligálják a nemzeti eszmét. Bizonyos kozmopolita irány kezd lábba kapni és érvényesülni, mely nem a haladás útján tart, hanem bukás felé vezet. Haladni csak nemzeti irányban lehet. Nagygyá sohsem lehet

oly nép, amely előtt sekélyes színben tűnik fel a haza fogalma. Nemzeti irány mindenben, hazafias törekvések minden téren, szolgálnak zálogául egy szebb jövőnek.

Hazánkra is szép jövő vár. Nem lehet komolyan számba venni azokat a tényezőket, melyek a nemzeti eszmének ellentállanak. Ezekkel maga a nemzet számol le, melynek ítélete sujtó. Igen, fog dicsőségben, fényben tündökölni a magyar nemzet, mely soha el nem vetette, hanem mindig magasztalva áldja a haza fogalmát. A hazafias törekvések és eszmék visszhangra találnak abban a néhány millió magyar kebelben, melyre oly büszkén mutatnak rá, amelyről bizton hisszük, hogy a másik milleniumban még nagyobb, még hatalmasabb lesz. Vezéreljen bennünket a második milleniumhoz vezető uton mindig a nemzeti eszme, lobogjon ennek lángja mindig keblünk oltárán, valamint az Ur oltára előtt ki nem alszik soha az örökké égő mécses tüze.

Az „Eötvös-alap“ pályázati hirdetése.

A Magyarországi tanítók Eötvös-alapját gyűjtő és kezelő országos bizottság az 1891. évben befolyt tiszta jövedelemből néhány száz és több ötven fit ösztöndíjat és segélyösszeget alkotott s ezennel felhívja az ezen ösztöndíjakra és segélyösszegekre jogos igényt tartható egyéneket, hogy a jótétemények elnyerése céljából az „Eötvös-alap“ kezelő és gyűjtő országos bizottsághoz intézendő folyamodványaikat Lakits Vendel egyesületi titkárhoz (Budapest, VI. ker. Érsek-utca 4 sz.) legkésőbb f. évi július 10-éig küldjék be.

Ugyancsak a fentnevezett bizottsághoz intézendők az „Eötvös-alap“-pal szoros kapcsolatban álló Zircen Janka-, Lederer Abrahám-, Orley János-, Röck Szilárd-,

TÁRCZA.

AZ ÉJ KIRÁLYNŐJÉHEZ.

Sch. I.-nak.

Csillagoknak fényözöne
Égi bájjal vesz körül;
A sötétség fut előled
S szerte tündérfény derül.

E csillagok ezrei köst
Enyémet is találom,
Legtündöklőbb, legfényesebb,
Életem és halálom.

Ha rád lopnám az égboltnak
Legragyogóbb csillagját,
E csillagnak nem találnék
Még az égen sem párját.

Tudod, melyik ez a csillag?
Az a két szép tüzes szem;
Ha nem látom, a halálom;
Mikor látom, életem.

Buda-Pest, 1892. február 14.

Dr. Szentgyörgyi S.

A VÉNUSOK.

Irta: Sully-Prudhomme.

Tegnap jöttem a Lourreből;
Bejártam a csarnokokat,
Hol a kezes Vénuscapat
Szemet, szívet úgy elbájl.

Hadd dicsűtsék, hadd foglalják
Ez isteni márványszobrok
— Ki tagadná, jogos dolog? —
A királyok palotáját.

Elbűvölten visszatértem;
Koldus lány lünt a szemembe,
Mezavart a tekintete;
Ugy megesett rajta szívem.

Fölkidálték: Ah! mi halvány!
Mily szomorú s szép az arca!
Vállkendőjét huzogatta;
A szoknyája csupa foszlány.

Csinos feje elfájtellen,
Haja szétszort, de hullámos,
Vállát fűdi szép fürt, számos;
Nem bábrálta a tükörben.

Tüszurástól mily fekete
Ujja hegye! hát a szeme!
A kis erek vérrrel telve;
Éji munka elgyötörte.

Nincs lakásod, nincs tűzhelyed,
Uccsarkon sirsz koldulva;
A szobroknak van palota; —
Pedig Isten formált téged.

Szépségednek nincs temploma,
A testeddel vásárt üznek;
Szemlélője nincs lelkednek,
Kéne, legyen bámulója.

Nincs kenyered, tiszta ruhád,
Tudd be bűnül a fősrénynek,
Louvret adnak márványököknek,
Az őket fagyni hagyják.

Franciából Dr. Szentgyörgyi S.

A szellőzésről.

A szellőzésnek az a feladata, hogy a lakásunkban lélegzetünkkel, a bőr párolgásával szennyezett levegőt folytonosan tisztogassuk. Mennél tisztábban tartjuk a levegőt, annál kellemesebb és egészségesebb. A természet gondoskodott, hogy a lakás levegője, az ember tudta nélkül is sokszor az értelmetlen emberek akarata ellenére, tisztogattassék. Lakásunk fala ugyanis lyukacsos és a falnak eme finom, láthatatlan lyukacsokán folytonosan be- és kiáramol a levegő és így a külső tiszta levegő nyomul a belső szennyezett helyébe. Éppen úgy az ajtók, ablakok soha nem zárulnak annyira, hogy finom rések ne maradnának, a melyeken keresztül hasonlóképen benyomul a tiszta levegő s kiáramlik a szoba romlott levegője. Ezt a folytonos és láthatatlan szellőzést nevezzük és annak haszna megbecsülhetetlen; szegény és értelmetlen emberek ugyanis gyakran nagy számmal bujnak össze egy szobába s éjjel az ajtót, ablakot a hideg ellen jól bezárják. Ha ottan a természetes szellőzés nem működne, reggelre megfuladnának az emberek saját lélegzetükben. Megismerve a természetes szellőzés hasznát, belátjuk, hogy azt meg is kell

